

Landbruksdirektoratet

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0030 OSLO

Vår dato: 10.09.2014
Vår referanse: 14/51349
Deres dato: 09.09.2014
Deres referanse:

Landbruksdirektoratets høringssvar - Forslag til endring i energilovforskriften

Landbruksdirektoratet viser til høring av forslag til endring i energilovforskriften av 24.6.2014. Vi ble først kjent med høringen da Landbruks- og matdepartementet i september var årvåken og sjekket høringslista, og med det oppdaget at direktoratet ikke sto oppført på den. Landbruks- og matdepartementet oversendte dermed høringsbrevet til oss. Vi har grunnet sen tilgang til høringsdokumentene ikke hatt mulighet til å gå grundig inn i høringsmaterialet.

I høringsbrevet omtaler dere et tidligere høringsnotat datert 7.12.2012, der det ble foreslått endringer i energiloven og i energilovforskriften. Vi viser til Statens landbruksforvaltning (SLF, nå Landbruksdirektoratet) høringsuttalelse i tilknytning til denne høringen, datert 17.1.2013. Der står det blant annet at SLF mener det er viktig at man i saker der det søkes om mindre vindkraftverk unngår å båndlegge produktivt jordbruks- og skogbruksareal. Dette er et viktig innspill fra Landbruksdirektoratet også til nåværende høring. En annen viktig merknad som også er relevant for denne høringen er at man som følge av den foreslåtte forskriftsendringen kan forvente en økning i antallet av slike saker, som kan føre til flere mindre vindkraftverk, som igjen kan bli liggende i mer produktive landbruksområder enn det de store anleggene så langt har blitt lokalisert i. Ettersom det kan bli etablert en del slike anlegg per kommune, er dette noe en bør avklare i kommuneplanen.

Nåværende høringsforslag omfatter følgende endringer:

- en konsesjonsgrense på 1 MW for vindkraftverk. Dette innebærer at utbygging av vindkraftverk med installert effekt inntil 1 MW behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven
- grensen gjelder samlet installasjon i et anlegg, og ikke for hver enkelt vindturbin. Det foreslås å begrense antall vindturbiner til maksimalt fem innenfor hvert prosjekt
- veileder for kommunal behandling av mindre vindkraftanlegg sendes på høring

Endret konsesjonsgrense

Den foreslåtte grensen på 1 MW vil føre til at flere anlegg faller utenom konsesjonsplikten etter energiloven, og at kommunene må behandle flere og større søknader. Det følger av jordloven § 2 tredje ledd at jordloven § 12 om deling ikke gjelder der det er gitt driftskonsesjon etter energiloven. Endret konsesjonsgrense vil føre til at flere saker må behandles etter jordloven, i tillegg til plan- og bygningsloven. Endret konsesjonsgrense etter energiloven har

OSLO

Postadresse: Postboks 8140 Dep.
NO-0033 Oslo, Norway
Besøksadresse: Stortingsgt. 28
Org.nr: NO 981 544 315 MVA

Telefon: +47 24 13 10 00
Telefaks: +47 24 13 10 05
postmottak@landbruksdirektoratet.no
Internett: www.landbruksdirektoratet.no

ALTA

Postadresse: Postboks 1104
NO-9504 Alta, Norway
Telefon: +47 78 45 70 20
Telefaks: +47 78 45 70 49
alta@landbruksdirektoratet.no

ingen innvirkning på hvilke saker som skal behandles etter jordloven § 9, eller på hvilke tiltak som er konsesjonspliktig etter ervervs-konsesjonsloven av 2003.

Veileder for kommunal behandling av mindre vindkraftanlegg

Det er utarbeidet en veileder for kommunene som skal sikre likebehandling, forutsigbarhet og kompetanse i saksbehandlingen. Denne er også på høring nå. I høringen av 7.12.2012 ba SLF om at landbrukskompetanse ble involvert i arbeidet med veilederen for kommunal saksbehandling, idet konsekvensene av forslaget også berører landbruket. Landbruksdirektoratet kan ikke se at slik kompetanse har vært involvert i utarbeidelsen av veilederen, ettersom verken jordloven eller konsesjonsloven er omtalt. SLF gav også innspill om at en burde se nærmere på hvordan jordloven, konsesjonsloven, og plan- og bygningsloven virker sammen, og i størst mulig grad avklare hensynet til landbruket i slike saker.

Som skrevet over er verken jordloven eller konsesjonsloven nevnt i veilederen. Mange saker om installasjon av kraftanlegg krever samtykke til omdisponering og/eller deling etter jordloven §§ 9 og 12, i tillegg til nødvendige tillatelser etter plan- og bygningsloven. Tilsvarende er erverv av grunn for oppføring av slike anlegg konsesjonspliktig etter konsesjonsloven av 28.11.2003 nr. 98, med mindre ett av unntakene i konsesjonsloven §§ 4 eller 5 gjelder. Konsesjonsplikten for ervervet gjelder uavhengig av om det er gitt drifts-konsesjon etter energiloven. Hvorvidt tiltaket krever samtykke etter jordloven eller konsesjonsloven er nært knyttet opp til plansituasjonen for eiendommen.

En planmessig avklaring etter plan- og bygningsloven for disse tiltakene vil som hovedregel medføre at det ikke er nødvendig med samtykke etter jordloven og konsesjonsloven. Det vises til jordloven § 2 *Virkeområde*, og til konsesjonsloven § 4 *Unntak på grunnlag av eiendommens karakter*.

Vi mener at veilederen må omtale jordloven og konsesjonsloven, herunder forholdet til plan- og bygningsloven, samt ytterligere avklare relevante hensyn til landbruk i slike saker.

Generelle kommentarer til veilederen:

- Vi har positive erfaringer med bruk av eksempelsaker i veiledere rettet mot kommuner og Fylkesmennene
- Veilederen bør omtale enkeltsaksbehandling i større grad
- Hjemmelen til å pålegge kommunen å vurdere de ulike «viktige miljø- og samfunns-hensynene» ved utbygging, jf. kap. 3, bør fremkomme i veilederen. Det bør også fremkomme i hvilke sakstyper (enkeltsaksbehandling eller planbehandling) kommunen skal vurdere disse ulike hensynene
- «Virkninger» og «vurdering» bør forklares mer utfyllende i kap. 3.15 *Landbruk, drikkevann og forurensing*
- Skog og landskaps kartløsning, «Kilden», er en nyttig database for innhenting av data om landbruksareal (markslag, dyrka jord, bonitet, landskap m.m.)

Kommentarer til veilederens kapittel 3.12 Samiske interesser

Samisk reindrift er en svært arealkrevende næring som har et stort behov for langsiktig og forutsigbar tilgang til sine årstidsarealer; herunder beiteområder, flyttleier, oppsamlingsområder m.m. Reindrifta bruker ulike typer arealer etter ulike årstidsbeiter. Derfor er det særdeles viktig at enkeltinngrep sees i sammenheng med en nomadisk driftsform som

endres fra årstid til årstid. Det betyr at hvert inngrep, med tilhørende anleggsfase, må vurderes opp mot den totale effekten for reindrifta i området, og ikke opp mot det enkelte inngrep. Ofte bør dette medføre interkommunalt samarbeid som krever god kjennskap til reindriftens bruksmønster og arealbehov. Landbruksdirektoratet mener at ansvaret for helhetlig planlegging, som i høringsforslaget pålegges lokal planmyndighet, bør poengteres ytterligere i veilederen. Spesielt mener vi kapittel 3.12 *Samiske interesser* bør utdypes nærmere opp mot samisk reindrift.

I utgangspunktet er Landbruksdirektoratet positiv til en mer lokal forvaltning, men det er særdeles viktig at hensynet til reindrifta ivaretas. Kompleksiteten i næringa, og dens behov for ulike typer arealer til ulike formål og ulike tider, gjør at det kan være utfordrende for lokal planmyndighet å inneha en fullstendig oversikt over reindriftas behov. Derfor er det nødvendig at kommunen trekker inn Fylkesmannen i de enkeltsakene som gjelder småskala vindkraftanlegg i samiske reinbeiteområder. Dette må framgå i veilederen.

Hva angår innvirkning av vindkraftanlegg på reindrifta, så viser forskning at det ikke er vindmøller i seg selv som er hovedutfordringen, men anleggsfasen, som inkluderer opparbeidelse av infrastruktur som vei og kraftlinjer. Planlegging og gjennomføring av anleggsfasen bør derfor koordineres i forhold til de arealbehov reindrifta har i gitte årstider. For eksempel bør inngrep tilknyttet vindmøller i reindriftas sommerbeiter foretas mens reindrifta befinner seg på vinterbeite. Slik vil anleggsfasen i et vindkraftprosjekt ha lavest mulig innvirkningsgrad på reindrifta.

I veilederens punkt 3.12 *Samiske interesser* er det noen feil vi ønsker å understreke:

- Under tredje kulepunkt anbefales kommunen å be Reindriftsforvaltningen om en saksuttalelse. Her må «Reindriftsforvaltningen» byttes ut med «Fylkesmannen», da det er Fylkesmannen som i utgangspunktet uttaler seg i enkeltsaker angående reindriftsnæringen.
- Under «Kilder til mer informasjon»: Kulepunktet «Reindriftsforvaltningen» må erstattes med «Landbruksdirektoratet» da Reindriftsforvaltningen ikke eksisterer lenger. Landbruksdirektoratet skal løse de samme oppgavene som Statens reindriftsforvaltning og Statens landbruksforvaltning hadde. Hovedansvaret for reindriftsforvaltningen ligger i avdelingen i Alta.

Med bakgrunn kommentarene og rettingene over foreslår Landbruksdirektoratet følgende tekst i kap. 3.12 *Samiske interesser*:

3.12 Samiske interesser

Småskala vindkraftanlegg kan påvirke arealgrunnlaget for reindrift og medføre virkninger for utøvelsen av tradisjonelle samiske utmarksnæringer. Dette gjelder både for anleggsfasen og etter anleggets ferdigstillelse. Småskala vindkraftanlegg skal ikke være til ulempe eller skade for reindrifta. I forhold til reindriftsnæringen er det særdeles viktig med en helhetlig planlegging hvor tilhørende infrastruktur som veier og kraftlinjer må sees som en vesentlig del av et vindkraftanlegg. Helhetlig planlegging skjer gjerne på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Eventuell anleggsfase bør koordineres i forhold til de behov reindrifta har etter gitte årstider. Reindriftens flyttleier må ikke stenges jamfør lov om reindrift § 22. Det er viktig å ta hensyn til virkninger for samiske interesser ved planlegging av småskala vindkraftanlegg. Disse interessene skal derfor vurderes. Vurderingene bør bestå av:

- *Reindrift: vurdering av anleggets helhetlige virkninger for utøvelse av reindrift.*
- *Andre utmarksnæringer: vurdering av anleggets virkninger for utøvelse av andre samiske utmarksnæringer.*
- *Kontakt med relevante aktører: kommunen må be Fylkesmannen og lokalt reinbeitedistrikt om en saksuttalelse dersom dette ikke følger med søknaden.*

Kilder til mer informasjon:

- *Fylkesmannen*
- *Landbruksdirektoratet (herunder Avdeling reindrift, Alta)*
- *Sametinget*
- *[Temaveileder: Reindrift og planlegging etter plan- og bygningsloven](http://www.regjeringen.no/nb/dep/kld/dok/veiledninger/2009/temaveileder-reindrift-og-planlegging-et.html?id=570670)
(<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kld/dok/veiledninger/2009/temaveileder-reindrift-og-planlegging-et.html?id=570670>)*
- *Reinbeitedistriktenes distriktsplaner*

Avsluttende kommentarer

For å unngå situasjon som beskrevet innledningsvis, ber Landbruksdirektoratet om å bli satt opp på listen over relevante høringsinstanser. Vi er behjelpelige med kvalitetssikring av informasjon rundt vårt regelverk og samiske interesser i veileder for kommunal behandling av mindre vindkraftanlegg. Landbruksdirektoratet har ellers ingen merknader til forslaget.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Aud-Ingrid Krefting
seksjonssjef

Berit Haga Vikanes
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:
Olje- og energidepartementet